

Bemærkninger til lovforslaget

Lov om folkekirkens økonomi

I. Almindelige bemærkninger

Folkekirkens økonomiske struktur baserer sig hovedsagelig på love, hvis oprindelse går tilbage til begyndelsen af dette århundrede. Selv om flere af de kirkelige love indeholder regler af økonomisk karakter, er de væsentligste bestemmelser om folkekirkens økonomiske forhold dog fastsat i to love, nemlig lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., oprindelig vedtaget i 1919, og lov om kirkers bestyrelse m.m. fra 1922.

Lovene har siden deres fremkomst været genstand for mange ændringer og ajourføringer i forhold til samfundsudviklingen. Således er lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., som den er vedtaget ved lov nr. 294 af 18. juni 1969, ændret ved lov nr. 260 af 4. juni 1970, lov nr. 167 af 29. marts 1974, § 6 i lov nr. 329 af 26. juni 1975, lov nr. 165 af 27. april 1977, lov nr. 200 af 3. maj 1978, lov nr. 200 af 27. maj 1980 og lov nr. 187 af 11. maj 1982, medens lov om kirkers bestyrelse m.m. siden vedtagelsen ved lov nr. 281 af 30. juni 1922 er ændret ved lov nr. 110 af 29. marts 1924, lov nr. 105 af 15. marts 1947, lov nr. 50 af 16. marts 1956, lov nr. 165 og 166 af 11. maj 1966, lov nr. 44 af 20. februar 1969 og lov nr. 260 af 4. juni 1970. Uanset dette er det stadig de oprindelige principper, der danner grundlaget for folkekirkens økonomi.

Den økonomiske administration foregår i overensstemmelse med folkekirkens strukturelle opbygning på flere niveauer – menighedsråd, provstiudvalg, stiftsøvrigheder og ministerium – og med en historisk betinget sondring mellem kirkernes og præsteembedernes økonomi.

Kirkerne er med få undtagelser overgået til selveje. Der er nu kun ca. 20 ikke-selvejende kirker, nemlig nogle slotskirker, nogle kirker der ejes af vedkommende kommune eller en selvejende institution, samt nogle københavnske kirker under kirkefondet. På driftssiden forvaltes *de selvejende kirkers* økonomi gennem en *kirkekasse*, der bestyres af menighedsrådene under tilsyn af provstiudvalgene. På udgiftssiden har kirkekassen som væ-

sentligste poster kirkens og kirkegårdens drift og vedligeholdelse, løn til ansatte ved kirke og kirkegård samt valg til menighedsråd og rådets virksomhed. Kirkekassens indtægter hidrører fra rente og udbytte af kirkens kapitaler og betaling for brug af kirke og kirkegård. Underskud dækkes ved ligning af kirkeskat.

Ved de få *ikke-selvejende kirker*, hvor udgifterne til vedligeholdelse af kirke og kirkegård afholdes af ejeren af kirken eller dens midler, forvaltes økonomien i øvrigt gennem en *menighedsrådskasse*.

Kirkernes kapitaler – bortset fra fast ejendom – forvaltes af stiftsøvrighederne. Undtaget herfra er dog kapitaler, der tilhører de tidligere købstadskirker. Disse kapitaler bestyres lokalt af de pågældende menighedsråd.

Præsteembedernes økonomi er for driftens vedkommende dels en ren lokal økonomi og dels en for hele landet gældende fælles økonomi.

Den lokale økonomi forvaltes af menighedsrådene under tilsyn af provstiudvalgene gennem en *præstelønningskasse*, hvis væsentligste udgifter er vedligeholdelse og drift af tjenesteboliger og præstegårdsbrug. Præstelønningskassens indtægter hidrører fra leje- og driftsindtægter af præsteembedernes faste ejendomme. Underskud dækkes ved ligning af kirkeskat.

Præsteembedernes kapitaler – bortset fra fast ejendom – bestyres af stiftsøvrighederne. Disse kapitaler forvaltes ligesom kirkernes kapitaler blandt stiftsmidlerne, hvis væsentligste funktion består i at tjene som lavt forrentet udlånskapital for kirkerne og præsteembederne ved udførelse af større kapitalkrævende bygge- og anlægsarbejder.

Præsteembedernes fælles økonomi administreres af stiftsøvrighederne gennem *præsteembedernes fællesfond*, hvis væsentligste udgift er 40 pct. af præsters og provsters lønninger og pensioner. Dog betales hjælpepræsters løn helt af fællesfonden, hvilket også gælder præsters rådighedstillæg, befordringsgodtgørelse og tilskud til præsters tjenestedragt. Endvidere afholder fællesfonden pensioner og understøttelse til kirkefunktionærer, lønnings- og kontorholdsudgifter til stiftskassererne